



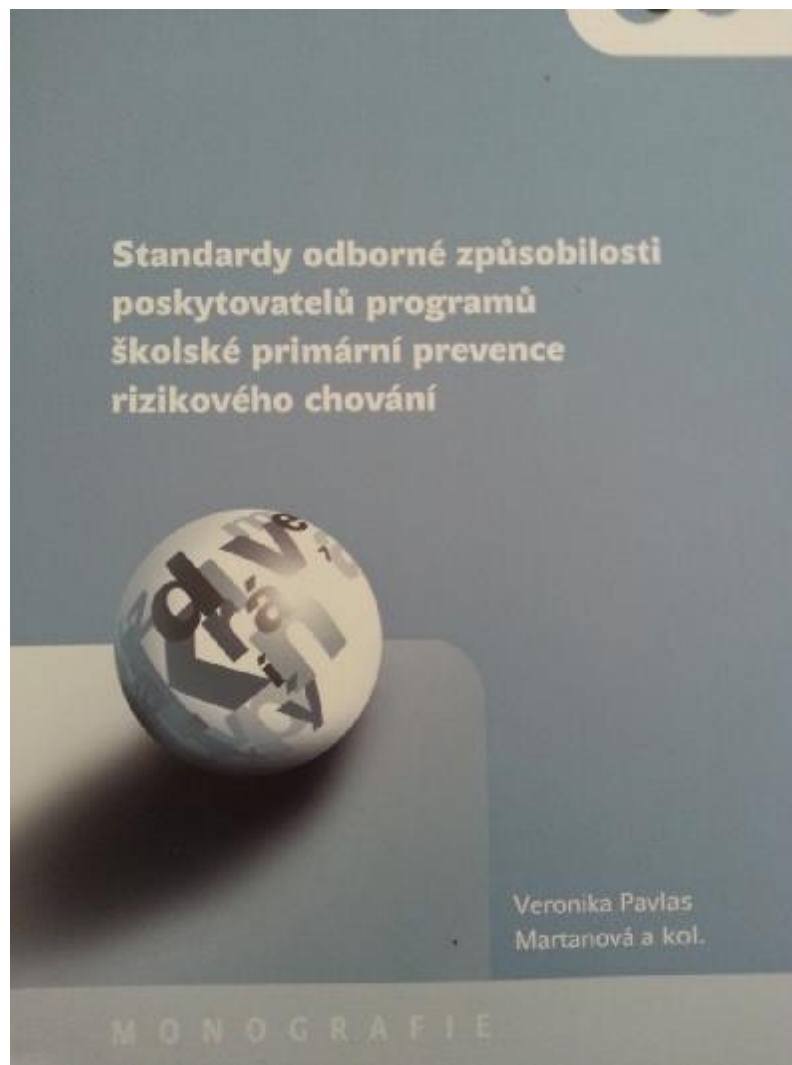
VÝVOJ STANDARDŮ A PROCESU CERTIFIKACE V PRIMÁRNÍ PREVENCI

Mgr. PhDr. Veronika Pavlas Martanová , Ph.D.
Klinika adiktologie 1.LF UK a VFN v Praze,
Konference PP RCH 4.12.2012

STANDARDY

Autorský kolektiv

Leona Běhounková, Markéta Exnerová, Miroslav Charvát,
Lucie Jurystová, Tereza Kaufová, Simona Krajičková,
Veronika Pavlas Martanová, Michal Miovský, Helena Pacnerová,
Lenka Skácelová, Michaela Širůčková, Lenka Šťastná

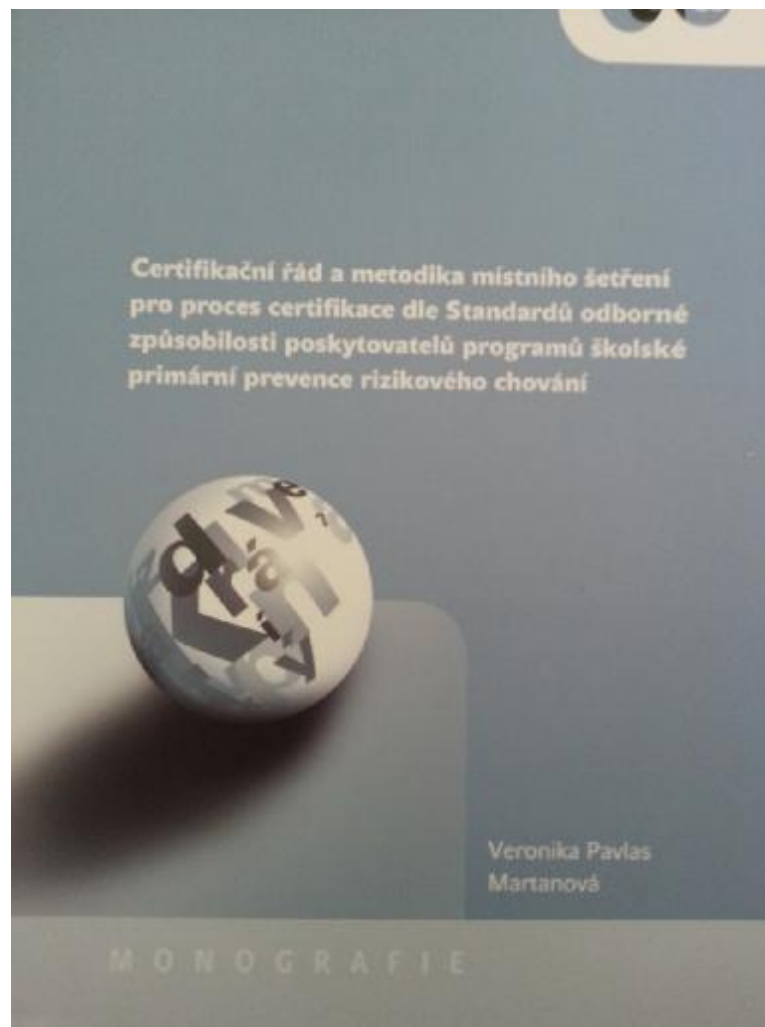


ZÁKLADNÍ POSLÁNÍ STANDARDŮ

- ☞ Certifikace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence RCH je posouzení a formální uznání, že program odpovídá stanoveným kritériím kvality a komplexnosti.
- ☞ Jde o proces posouzení služby podle kritérií stanovených schválenými Standardy a udělení či neudělení certifikátu o jejich naplnění.
- ☞ Standardy jsou rozsáhlým dokumentem revidovaným a přijatým ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v letech 2005 a 2008, v roce 2012 pak v rámci projektu VYNSPI rozšířeným na všechny typy rizikového chování.
- ☞ Standardy ve své obecné a speciální části definují základní pojmy, cílové skupiny preventivních programů a zásady efektivity primárně preventivního působení.
- ☞ Dále pak v podobě bodovatelných kategorií vymezují charakteristiky, které by měl kvalitní program obecně splňovat (např. dostupnost, zacílenost, respekt k právu klientů, hodnocení potřeb klienta, adekvátní personální a organizační zabezpečení programů, odpovídající materiálně – technické zázemí a další.)



CERTIFIKAČNÍ ŘÁD A METODIKA MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ



MANUÁL CERTIFIKÁTORA



VÝVOJ STANDARDŮ – 3 OBDOBÍ

- ☉ Etapa do roku 2005 – tvorba primárních Standardů v rámci mezinárodní spolupráce
- ☉ Etapa, kdy v letech 2006 – 2008 probíhala prvotní implementace a v průběhu roku 2008 byla realizována 1. revize dokumentu a celého procesu
- ☉ Etapa v období 2008 – 2012 byla pokračováním implementace a v letech 2011 – 2012 byla tvořena 2. rozsáhlá revize dokumentu a celého procesu v rámci projektu VYNSPI



METODOLOGIE ZMĚN VE STANDARDECH

- ⌘ (2008 – **1. rozsáhlá evaluace certifikačního procesu**, dotazníkové šetření - zpětné vazby od certifikátorů, od zařízení, ohniskové skupiny, rozhovory s lidmi, s preventisty, s úředníky, s nezávislými experty = přepracovány Standardy a Certifikační řád a metodika místního šetření, inovován Manuál certifikátora).
- ⌘ Druhá revize proběhla na základě panelových diskusí, zápisů z ohniskové skupiny, analýz odborníky z řad certifikátorů, sběru zpětných vazeb z terénu a byla završena externími oponenturami pracovní podoby dokumentu.



PŮVODNÍ ZMĚNY Z ROKU 2008

- ⌘ Stále oblast návykových látek, 12 všeobecných a 5 speciálních standardů
- ⌘ Zjednodušení duplicit, úpravy bodování
- ⌘ A body – 100% naplnění
- ⌘ Návštěva programu jako dobrovolná součást
- ⌘ Revize závěrečných zpráv a procesu obecně
- ⌘ Schváleny v prosinci 2008




REVIZE V PROJEKTU VYNSPI - 2011/2012

- ☛ Nově definována školská PP RCH
- ☛ Všechny typy rizikového chování
- ☛ Redukce duplicit a koncentrace požadavků – 4 obecné Standardy (program, práva klientů, personální práci a organizační aspekty) na místo původních 12 standardů
- ☛ 3 speciální standardy dle typu PP (všeobecná, selektivní, indikovaná)
- ☛ Harmonizována terminologie (s Výkladovým slovníkem PP)
- ☛ Harmonizovány kvalifikační předpoklady (s 4U modelem kvalifikačních stupňů pro pracovníky v PP)



EXTERNÍ OPONENTURY

- ☉ Certifikátorka, oblastní metodička prevence v PPP (Mgr. K. Homolová)
- ☉ Vedoucí Útvaru sociální prevence Městské policie hl.m.Prahy (Mgr. Bc. T. Řezník)
- ☉ Certifikátor primární prevence a léčby, vedoucí centra drogových závislostí (Mgr. J. F. Žák)
- ☉ Pracovník sekretariátu RVKPP (Mgr. Š. Veis)
- ☉ Vedoucí odboru metodiky a prevence Národní protidrogové centrály Policie ČR (JUDr. B. Brejcha)
- ☉  nadresortní aplikace procesu certifikace



REVIZE V PROJEKTU VYNSPI - 2011/2012

- ☉ Kontext legislativních a koncepčních dokumentů
- ☉ Reflexe na existenci evropských Standardů

Brotherhood, A., Sumnall, H.R. European drug prevention quality standards. A manual for prevention professionals (2011). EMCDDA, Luxembourg: The Publications Office of European Union, (Dostupné za úhradu elektronicky na: <http://bookshop.europa.eu>.)



BROTHERHOOD, A., SUMNALL, H.R. EUROPEAN DRUG PREVENTION QUALITY STANDARDS. A MANUAL FOR PREVENTION PROFESSIONALS (2011).

- ☛ Evropské standardy pro drogovou prevenci definují základní kroky při plánování, realizaci a evaluaci programu drogové prevence.
- ☛ Jsou nástrojem pro sebevzdělávání i sebeevaluaci, který postihuje 8 projektových fází: posouzení potřeb a zdrojů, formulaci programu a designu intervence, management a mobilizaci zdrojů, dodávku a monitorování programu, evaluaci a následné šíření a vývoj.
- ☛ Napříč těmito fázemi pak prostupují 4 standardy: udržitelnost a financování, komunikace a zapojení zúčastněných stran, rozvoj zaměstnanců a etika drogové prevence.
- ☛ Celá publikace je doplněna přehledným slovníkem základních pojmů v dané oblasti.



PRAKTICKÝ VÝKLADOVÝ RÁMEC STANDARDŮ - PŘÍLOHY

- ☉ Cílové skupiny v primární prevenci rizikového chování
- ☉ Čtyřúrovňový model vzdělávání v prevenci
- ☉ Přehled základních dokumentů zařízení
- ☉ Vzorové dokumenty
- ☉ 4.1 Koncepce programů primární prevence, koncepce zařízení. Příklad osnovy Koncepce
- ☉ 4.2 Operační manuál. Příklad osnovy Operačního manuálu
- ☉ 4.3 Úvodní zhodnocení, příklad formuláře
- ☉ 4.4 Dohoda/ kontrakt s objednavatelem programu, příklad o.s. Semiramis
- ☉ 4.5 Objednávka programu, příklad Pedagogicko – psychologické poradny Brno
- ☉ 4.6 Příklad struktury „Mapy sítě“
- ☉ 4.7 Záznam o realizovaném programu
- ☉ 4.8 Příklad evaluačních nástrojů (dotazníky pro učitele i žáky, jejich vyhodnocení)
- ☉ 4.9 Etický kodex – kodex zaměstnanců a kodexy práv klientů
- ☉ 4.10 Výskyt rizikových jevů v Programech dlouhodobé PP
- ☉ 4.11 Mimořádné situace při realizaci programu
- ☉ 4.12 Vzor supervizního kontraktu
- ☉ 4.13 Smlouva se stážistou
- ☉ 4.14 Ošetření mlčenlivosti
- ☉ 4.15 Ošetření vyloučení alkoholu a drog z pracoviště a z místa konání preventivního programu
- ☉ 4.16 Personální spis pracovníka
- ☉ 4.17 Manuál programu a jeho struktura
- ☉ Rozdělení typů programů školské primární prevence – tzv. číselník programů primární prevence



DOPADY REVIZE STANDARDŮ – ÚPRAVY CERTIFIKAČNÍHO ŘÁDU A METODIKY MÍSTNÍHO ŠETŘENÍ

- ☛ Platba 100% (50%) nákladů certifikačního procesu žadatelem a návrh zohlednění v dotačním řízení
- ☛ Návrh omezování vstupu preventivních programů do škol – MŠMT by měla doporučovat a „pouštět“ do škol pouze certifikované programy
- ☛ Vyšší podíl profesních sdružení na rozhodování v procesu certifikace – účast ve Výboru pro udělování certifikací při MŠMT
- ☛ Certifikát na 5 let
- ☛ Návrhy pro implementaci na MŠMT



SHRNUTÍ - TRENDY I.

- ☛ V první revizi Standardů došlo k identifikaci níže popsaných základních jevů a revize se pokusila na ně prakticky reagovat.
- ☛ Vyšší kontakt s realitou poskytovaného programu – vřazena návštěva programu
- ☛ Zúžení Standardů a odstraňování duplicitních bodů
- ☛ Jednoznačnost výkladu a hodnocení – zavedeny a nárokovány „A body“
- ☛ Ošetření nově vzniklých situací
- ☛ Aktualizace legislativního rámce



SHRNUTÍ - TRENDY II.

- ☞ Harmonizace s aktuálními posuny v oblasti primární prevence.
- ☞ Univerzalizace standardů – aktualizace na všechny typy rizikového chování a akceptovatelnost všemi resorty vstupujícími do škol
- ☞ Respekt k různým poskytovatelům preventivních programů, avšak jednotnost v základních nárocích a návrh omezení vstupu do škol pro necertifikované subjekty
- ☞ Jednotnost se základní literaturou a školskými dokumenty (v oblasti terminologie i výzkumných trendů)
- ☞ Pokračování v zužovaných a jednotnosti výkladu Standardů, typologie programů primární prevence (všeobecná, selektivní a indikovaná) se odráží ve speciálních standardech
- ☞ Jednotnost ve vzdělání a profesní přípravě preventivních pracovníků vstupujících do škol
- ☞ Praktický výkladový rámec jako návodná příloha Standardů
- ☞ Aktualizace legislativního rámce



TRENDY III – BUDOUCÍ VIZE, DISKUSE O UDŽITELNOSTI

- ☞ V obou revizích jsou naznačeny vize do budoucnosti, aktuálně přetrvávají tyto trendy, které jsou výzvou pro následující období.
- ☞ Uvedení v kontext a porovnání s evropskými Standardy
- ☞ Implementace certifikačního procesu (pilotáž v prosinci 2012 a následná ostrá realizace) za nově nastavených podmínek – odhad spuštění v červnu 2013
- ☞ Implementace Čtyřúrovňového modelu kvalifikačních stupňů pro pracovníky v primární prevenci, až bude tento model aplikovaný v praxi, lze ze Standardů některé požadavky vypustit
- ☞ Jednotnost postupu v oblasti školské primární prevence napříč resorty – potřeba vzájemné komunikace, rozvoj spolupráce
- ☞ S předchozím bodem související jednotnost toku dotací a ochrana školy před nekvalitními, neefektivními a necertifikovanými programy primární prevence
- ☞ Vrcholem výše zmíněných aktivit by měl být jednotný Zákon o prevenci



DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST
... PROSTOR PRO DISKUSI...



MGR. PHDR. VERONIKA PAVLAS MARTANOVÁ PH.D.
VERONIKA.PAVLAS.MARTANOVA@GMAIL.COM



Vznik této prezentace byl finančně podpořen projektem Tvorba systému modulárního vzdělávání v oblasti prevence sociálně patologických jevů pro pedagogické a poradenské pracovníky škol a školských zařízení na celostátní úrovni CZ.1.07/1.3.00/08.0205 ESF OP VK.



INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.